

Lansarea monumentalei monografii IRACLIE ȘI CIPRIAN PORUMBESCU de Leca Morariu

la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

(Vasile VASILE, muzicolog – 4 august 2017)

Lansare carte

Ca unul care am cunoscut geneza și mai ales avaturile monumentalei monografii ce restituie cercetării și cititorilor două figuri emblematice ale Bucovinei, Iraclie și Ciprian Porumbescu, pot afirma că publicarea și lansarea celor patru volume reprezintă o adevărată minune. O minune culturală! În condițiile în care instituțiile de cultură românești trăiesc o îndelungată și păgubitoare criză financiară, cele sucevne, susținute de fruntașii județului, au realizat performanța de a da viață, prin tipărire, a nu mai puțin de 2.000 de pagini consacrate istoriei vieții culturale a Bucovinei și celor două ilustre figuri reprezentative.

Se poate afirma că **această carte s-a născut concomitent cu drama căreia îi este închinată: martirajul lui Ciprian Porumbescu**. În temnița habsburgică plină de păduchi și ploșnițe tânărul artist patriot Ciprian împarte suferința cu tatăl autorului monografiei – viitorul preot Constantin Morariu, autorul primei cărți închinată bardului de la Stupca, tipărită în 1908, ca „scriere populară”. El va fi răscolitorul amintirilor lui Iraclie – tatăl muzicianului – și al Mărioarei – surioara lui Ciprian – reconstituind date din viața artistului și intrând în rolul lui pater Lorenzo din tragedia shakespeariană Romeo și Julieta, consfințind întru veșnicie legătura sfântă dintre cei doi îndrăgostiți, despărțiți nu atât de prejudecăți de castă religioase și naționale – cununia simbolică a Berthei cu martirul Ciprian, la nu mult timp după trecere în eternitate a îndrăgostitului de la Stupca.

Apropiat sufletește, dar și prin idealurile patriotice și cărturărești, **Constantin Morariu este nu numai unul dintre primii biografi ai lui Ciprian** dar se numără printre principalii propagatori ai muzicii bardului care rostise cu limbă de moarte: „Nu lăsați muzica mea să moară cu mine!”. În casa lui de la Pătrăuți prind viață pagini inedite din creația lui Ciprian, iar odraslele sale, Aurel, Victor și Aurel – Leca, cărora se va adăuga soția sa, Țachi – Octavia – cu studii muzicale la Viena – se vor număra printre interpreții dar și printre exegeții operei ciprianiste.

Am insistat în prefața celor două mii de pagini asupra faptului că Leca va moșteni de la tatăl său nu numai dragostea pentru muzică – deși era un redevabil filolog, cu carieră universitară și cu operă – dar și cultul pentru Ciprian Porumbescu.

Masiva carte are istoria ei, ale cărei principale merite trebuie cunoscute de cei dornici. Așa cum am arătat în prefață, geneza ei trebuie urmărită din momentul în care locotenentul rezervist Leca Morariu, încartiruit în armata habsburgică, cumpără cu bani din solda sa, violoncelul lui Ciprian Porumbescu, scos la licitație de autoritățile austriece, împreună cu toate valorile societății studențești România Jună. Atunci, în anii crâncenului măcel mondial – în urmă cu 100 de ani – **prinde viață proiectul unei adevărate aventuri cărturărești: monografia lui Ciprian Porumbescu**.

Autorul este primul convins că Ciprian nu este un fanatic, un exaltat, **el continuă activitatea ilustrului său tată**, care trăiește drama să-și îngroape, după ceilalți copii și mama lor, pe cel care-l vedea continuatorul pe planuri superioare a idealurilor sale intelectuale și patriotice. Cartea urmărește două destine care se îmbină pe un fundal de opresiune națională, de deznaționalizare a românilor din Bucovina. Și-l găsim pe tânărul Iraclie, azbuchisind la Mănăstirea Putna, unde, la sfârșitul vieții, i se va propune să devină egumen, sau însoțind cortegiul refugiaților patrioți de la 1848, de la **conacul lui Hurmuzachi de la Cernaucu** și trăind cumplita dramă de la Boian, expresia politicii de deznaționalizare și prin intermediul confesiunilor religioase. Aici trebuie căutate nu numai începuturile sale literare, sub influența lui **Vasile Alecsandri** și cele patriotice ale unul **Mihail Kogălniceanu** – cel care-l va primi fastuos și afectuos la Academia Română, tot la sfârșitul vieții dar și imboldurile emblematice: Pe-al nostru steag e scris Unire, Pentru Țară, Națiune/ Gata sunt să mor; Iar când, fraților, m-oi duce/ De la voi și-oi fi să mor/ Pe mormânt atunci să-mi puneți/ Mândrul nostru tricolor... etc.

În cei aproximativ **cincizeci de ani cât a durat gestația cărții**, Leca Morariu a scotocit toate ungherele documentare, epistolare, memorialistice dar mai ales ale scrisului celor doi Porumbști, pentru a restitui cele mai veridice momente ale deceniilor traversate cu o demnitate exemplară de Iraclie și Ciprian, dăruind în final celor interesați două destine exemplare de cărturari patrioți, animați de cele mai pur și autentic atașament pentru trecutul și spiritualitatea românilor bucovineni.

Prin lansarea ultimului volum al monumentalei și masivei cărți, bucovinenii și nu numai ei, au la dispoziție o **carte de căpătâi pentru istoria acestei provincii românești**, silnicită să trăiască ruptă de Patria Mumă. Legăturile spirituale nu pot fi tăiate și scoase la mezat cum a fost scoasă Bucovina de către turci și apoi de către ruși. Este principalul mesaj al celor patru volume.

După un tragic „exil” la Râmnicul Vâlcea, unde închide ochii îndureratul autor, a venit vremea **întoarcerii acasă, la Suceava**, unde-și doarme somnul de veci, alături de soțioara sa iubită și care i-a gestionat moștenirea cărturărească, păstrată cu sfințenia cuvenită de Muzeul Bucovinei și de Biblioteca Județeană. Acum se „întoarce acasă” munca sa de o viață, cartea la care a lucrat cu o abnegație greu de imaginat.

Ea se așează în fruntea cărților ce au fost dedicate bardului de la Stupca de către cărturari suceveni și muzicologi din țară, unii prezenți la evenimentul lansării organizate de Centrul Cultural „Bucovina”, Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale și Universitatea Ștefan cel Mare, ÎN CADRUL Festivalului European al Artelor „Ciprian Porumbescu”, ediția a VII-a, 2017, organizatorii direcți fiind muzicolog dr. Constanța Cristescu și conf. univ. dr. Claudia Costin, cărora li s-a alăturat inimosul manager al prestigioasei instituții de cultură Sorin Vasile Filip.

Fotografii de la lansarea volumului III și IV realizate de Lucian Călușeriu.

Oferirea Diplomei de Excelență

Dar de carte către cititori

Distribuirea cărților

Cele patru volume ale monografiei

De acolo de unde s-a retras pentru odihna cea mare, DOAMNA Țachi se bucură pentru izbânda muncii soțului ei și **mulțumește tuturor celor care au pus umărul la apariția celor patru tomuri ale monografiei IRACLIE ȘI CIPRIAN PORUMBESCU.**

Cartea reprezintă și o replică dură dată „loviționarilor” – expresia este a unui intelectual sucevean – care au avut nălucirea desființării muzeului Ciprian Porumbescu și acelor muzicieni care au preferat anonimatul Universității Naționale de Muzică în locul emblematicului nume Ciprian Porumbescu.

„Carte frumoasă, cinste cui te-a scris” – se exprima meșterul „cuvintelor potrivite”. Dar aici se cuvine adaosul: „și cui te-a ajutat să ieși la lumină” din filele trudite cu multă migală și acribie de soții Leca și Octavia Morariu.